

Bella Forsgrén vihr

Toimenpidealoite kuukautistutuotteiden maksuttoman saatavuuden edistämisestä julkisissa tiloissa ja työpaikoilla

Eduskunnalle

Kuukautiset ovat biologinen ilmiö, joka koskettaa merkittävää osaa väestöstä suuren osan elämästä. Kuukautistutuotteiden saatavuus on kuitenkin edelleen sidoksissa yksilön taloudelliseen tilanteeseen, arjen järjestelyihin ja siihen, onko tuotteita saatavilla juuri silloin ja siellä, missä niitä tarvitaan. Kyse ei ole valinnaisesta hyödykkeestä, vaan välttämättömästä hygieni- ja terveystuotteesta.

Plan International Suomen kyselytutkimuksen (2023) mukaan erityisesti työelämän ulkopuolella olevat tytöt ja naiset kokevat Suomessa kuukautisköyhyyttä. Kyselytutkimuksessa, johon vastasi 1 007 Suomessa asuvaa 15—60-vuotiasta tyttöä ja naista, 14 prosenttia ilmoitti, että heillä on ollut silloin tällöin tai usein vaikeuksia saada rahat riittämään kuukautissuojiiin. 15—24-vuotiailla vastaava osuus oli 22 prosenttia. Lähes kolmannes kertoi käyttäneensä kuukautissuojia hinnan vuoksi suositusaikaa pidempään silloin tällöin tai usein, ja 30 prosenttia kertoi joutuneensa valitsemaan itselleen huonommin sopivia suojia hinnan takia.

Helsingin kaupungin maksuttomien kuukautistutuotteiden pilotissa oli mukana 753 oppijaa neljästä oppilaitoksesta. Pilotin kyselyssä 18 prosenttia vastaajista kertoi jättäneensä kuukautistutuotteita ostamatta, koska heillä ei ollut varaa niihin, ja 8 prosenttia sanoi, ettei ollut voinut mennä oppilaitokseen, koska heillä ei ollut kuukautistutuotteita. Kokeilun raportointiin helpottaneen osallistumista opiskeluun sekä normalisoineen keskustelua kuukautisista ja kuukautisköyhyydestä.

Kansainvälisesti kuukautistutuotteiden saatavuus on turvattu osana julkisia peruspalveluja. Esimerkiksi Skotlannissa koulut, oppilaitokset ja tietyt julkiset palvelupaikat ovat velvoitettuja tarjoamaan kuukautistutuotteita maksutta suoraan wc-tiloissa ja muissa arjen asiointipaikoissa. Maksuttomat kuukautistutuotteet tulisi tuoda ainakin kaikkiin julkisiin wc-tiloihin sellaisissa palveluissa ja tiloissa, joissa ihmiset asioivat arjessaan: oppilaitoksiin, kirjastoihin, terveysasemiin, nuorisotiloihin, liikuntapaikkoihin, virastoihin ja muihin julkisiin palvelupisteisiin. Toisessa vaiheessa käytäntö tulisi ulottaa valtion, kuntien ja hyvinvointialueiden työpaikkoihin. Samalla tulisi selvittää keinot edistää vastaavaa käytäntöä myös yksityisellä sektorilla esimerkiksi työhyvinvointi- ja tasa-arvotoimien yhteydessä.

Kuukautistutuotteiden saatavuuden turvaaminen julkisissa tiloissa on kustannuksiltaan rajattu toimenpide, joka voidaan toteuttaa osana olemassa olevia ylläpito- ja palvelurakenteita.

Toimenpidealoite TPA 15/2026 vp

Kokemukset muista maista osoittavat, että jakelu voidaan järjestää hallinnollisesti kevyesti esimerkiksi wc-tilojen perusvarustelun yhteydessä. Se tukee yhdenvertaisuutta, vähentää kuukautisköyhyyttä, helpottaa osallistumista kouluun ja työhön, vähentää stressiä ja normalisoi kuukautisiin liittyvää keskustelua. Samalla se rinnastaa kuukautist tuotteet niihin muihin välttämättömiin hygieniatarvikkeisiin, joita julkisissa tiloissa jo pidetään perusvarusteluna.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin kuukautist tuotteiden maksuttoman saatavuuden edistämiseksi julkisissa tiloissa ja julkisen sektorin työpaikoilla siten, että tuotteet ovat käyttäjien saatavilla helposti ja yksityisyyttä kunnioittaen, sekä selvittää keinoja vastaavien käytäntöjen laajentamiseksi myös yksityiselle sektorille.

Helsingissä 19.3.2026

Bella Forsgrén vihr